

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

УДК 330.3

Тези доповідей

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК І СПАДЩИНА
СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ»

1–2 червня 2017 р.

Харків, 2017

УДК 330.3

Матеріали Міжнародної наукової конференції “Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця”: тези доповідей, 1–2 червня 2017 р. – Х. : ХНЕУ імені Семена Кузнеця, 2017. – 463 с.

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами Міжнародної наукової конференції «Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця», яка відбулась 1-2 червня 2017 року.

Конференція має за мету подальший розвиток наукових досліджень видатного вченого, Нобелівського лауреата в галузі економіки Семена Кузнеця, чиє ім'я носить Харківський національний економічний університет.

До збірника включено тези доповідей учасників конференції, в яких досліджуються питання реформ і розвитку в економічній науці, циклічної динаміки економічних процесів та соціально-економічної нерівності.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

The book of abstracts is compiled of conference materials of the International scientific conference “Economic Development and Legacy of Simon Kuznets”, held on June 1-2, 2017.

The conference aims at further development of the scientific research carried out by the eminent scientist, Noble Prize Winner in Economics, Simon Kuznets, who Kharkiv National University of Economics was named after.

The book comprises abstracts submitted by the participants of the conference, in which the issues of reforms and development in the economic science, cyclic dynamics of economic processes and socio-economic inequality were studied.

Materials are published in the author's edition.

***За достовірність викладених фактів, цитат та інших відомостей
відповідальність несе автор.***

Секція 1

Економічна наука: питання реформ, росту і розвитку

УДК 378.1:001.89:33

Рейман Кшиштоф

доктор хабілітований, ректор,

*Державна Вища техніко-економічна школа ім.Б.Маркевича у Ярославі
(Республіка Польща),*

Пукала Ришард

доктор філософії, інженер, проректор,

*Державна Вища техніко-економічна школа ім.Б.Маркевича у Ярославі
(Республіка Польща),*

Внукова Наталія

*д.е.н., проф., завідувач кафедри управління фінансовими послугами,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
(Україна)*

ЕРАЗМУС + У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ

Виклики ХХІ сторіччя щодо проблем з фізичним виживанням внаслідок посилення агресивних дій, а також недостатньої соціальної мобільності впливають на зміни, які відбуваються в системі європейської вищої освіти. Актуальність питання посилюється змінами у розвитку економіки знань, трансферу технологій та підвищення ролі економічної науки пропорційно можливості вирішення життєвих проблем, що викликало перехід на компетентністний підхід.

Для вирішення інноваційних завдань розвитку економічної науки у європейському освітньому просторі запроваджено національні рамки кваліфікацій, зокрема, в Україні прийнята Національна рамка кваліфікацій (НРК) (Постанова КМУ № 1341 від 23.11.2011г.) та Заходи до НРК (наказ МОН та Мінсоцполітики № 488/225 від 20.04.2012). 2014 року відбулася імплементація положень НРК в Закон України «Про вищу освіту» [5].

Передумовою запровадження НРК в Україні були Рамка кваліфікацій європейського простору вищої освіти (2005 р): Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя (2008 р). Для забезпечення компетентнісного підходу в системі вищої освіти і набутті кваліфікацій, адаптованих до європейських вимог, постає питання їх вивчення і імплементації у освітнє середовище України. За ст. 74 Закону України «Про вищу освіту» з метою розвитку міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти та інтеграції системи вищої освіти до світового освітнього простору держава сприяє узгодженню Національної рамки кваліфікацій з рамкою кваліфікацій

Європейського простору вищої освіти для забезпечення академічної та професійної мобільності та навчання протягом життя [5]. Мобільність є одним з інтеграційних інструментів як викладачів, так і студентів для безпосередньої участі в освітньому процесі вищої школи ЄС.

За ст.1 Закону України «Про вищу освіту» академічна мобільність - це можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи **проводити наукову діяльність** в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами [5].

Національний інститут стратегічних досліджень в Україні розглядає академічну мобільність як фактор інтеграції країни у світовий науково-освітній простір [1]. У своїй аналітичній записці відзначає, що розвиток академічної мобільності уможливить прискорення інтеграції країни до Європейського освітнього простору, сприятиме удосконаленню освітніх технологій, посиленню якості української освіти до світового рівня, підтримуватиме інноваційний розвиток університетської науки та інтеграцію її з виробництвом, покращить якість трудових ресурсів країни та можливості працевлаштування.

Відповідно до ст. 57 Закону України «Про вищу освіту» науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники вищого навчального закладу всіх форм власності мають право на академічну мобільність для провадження професійної діяльності. За ст.13 Закону України «Про вищу освіту» центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки (Міністерство освіти і науки України) розробляє положення про порядок реалізації права на академічну мобільність та подає його на затвердження Кабінету Міністрів України (КМУ).

Постановою КМУ від 12 серпня 2015 року № 579 затверджено Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність [6], де відзначено, що вітчизняні учасники освітнього процесу і вищі навчальні заклади (наукові установи) та іноземні учасники освітнього процесу і навчальні заклади (наукові установи), що беруть участь у програмах академічної мобільності, є учасниками академічної мобільності.

За місцем реалізації права на академічну мобільність вона поділяється на: внутрішню і міжнародну. Формами академічної мобільності для осіб, що здобувають науковий ступінь доктора наук, науково-педагогічних та інших учасників освітнього процесу, є: участь у спільних проектах; викладання; **наукове дослідження**; наукове стажування; підвищення кваліфікації.

Науково-педагогічні, наукові, педагогічні працівники вищих навчальних закладів (**наукових установ**) усіх форм власності можуть реалізувати право на академічну мобільність для провадження професійної діяльності відповідно до укладеного договору про участь у програмі академічної мобільності. При цьому за зазначеними працівниками зберігається основне місце роботи у вітчизняному вищому навчальному закладі (науковій установі) до одного року. Оплата праці відповідно до законодавства за основним місцем роботи зберігається на строк до шести місяців, якщо вона не передбачена програмою академічної мобільності.

Отже, щодо інтеграції України у освітній європейський простір існують правові підстави. Як інструмент реалізації цих прав є участь у міжнародних програмах академічної мобільності. 2016 року визначено розширені можливості інтеграційної європейської Програми Еразмус+ щодо участі в ній інших країн, зокрема, України [2].

Еразмус (англ. *Erasmus*) — некомерційна програма ЄС з обміну студентами та викладачами між університетами країн – членів ЄС, а також Ісландії, Ліхтенштейна, Македонії, Норвегії, Турції [8]. Програма надає можливість навчатися, проходити стажування та викладати в іншій країні.

Програма Європейського Союзу «Еразмус+» розрахована на 2014-2020 рр. та спрямована на підтримку проектів, партнерства, мобільність, інші заходи у сферах освіти, професійно-технічної підготовки, молоді та спорту. Україна бере участь у програмі «Еразмус+ як країна – партнер ЄС, але у певних напрямках може брати участь як координатор, та/або партнер проектів [7]. У рамках Еразмус+ КА2 (2014-20120) реалізуються проекти співпраці для розвитку інновацій та обміну кращими практиками у галузі вищої освіти, наступні можливості відкриті для співпраці з країнами-партнерами програми (включаючи Україну) [3]. Одним з напрямів співпраці є розвиток потенціалу вищої освіти (*ex-Tempus*), що може сприяти інноваційні складовій розвитку економічної науки.

Університети та інші організації з країни-члена програми чи партнера програми можуть ініціювати та/чи взяти участь у спільних проектах розвитку потенціалу вищої освіти, які розробляє і виконує консорціум університетів з країн-членів програми Еразмус+, з одного боку, та з певного регіону світу.

Прикладом реалізації проектів академічної мобільності може бути співпраця Харківського національного економічного університету ім.С.Кузнеця і Державної вищої технічно-економічної Школи ім.Б.Маркевича в Ярославі (Республіка Польща), яка є багатопрофільним вищим навчальним закладом та готується до свого 20-річчя, і майже 10 років бере участь у Програмі Еразмус. Новий формат програми академічної мобільності Еразмус+ передбачає можливість участі у ній викладачів та студентів з України [9].

Сформованим підґрунтям участі у програмі академічної мобільності у Республіці Польща (на базі ДВТЕШ ім.Б.Маркевича в Ярославі) викладачів ХНЕУ ім. С.Кузнеця була Угода про партнерство у міжнародній сфері, яка започаткувала програми академічної мобільності, а також виконання Міжнародного наукового проекту за участі чотирьох країн з випуском монографії щодо реформування ринку фінансових послуг за стандартами ЄС.

Програма академічної мобільності передбачала обмін досвідом у сфері педагогічної діяльності і викладання економічних дисциплін. У звіті-анкеті в офіс Програми Еразмус+ було відзначено, що обмін досвідом відбувався з двох боків: польської та української вищої школи, а також інноваційного розвитку економічної науки щодо спільних дослідницьких проектів.

Пріоритетними питаннями освітнього процесу в вищих навчальних закладах ЄС є наукова робота студентів та співпраця з роботодавцями. За результатами участі у програмі академічної мобільності, що має бути впроваджено у навчальний процес -- це подальший розвиток співпраці не

тільки з викладачами польського ВНЗ, але зі студентами, можлива спільна участь у міжнародних конкурсах. Подальше проведення наукових досліджень і можливий випуск монографій іноземною мовою за їх результатами.

Академічна мобільність викладачів вищих навчальних закладів України спрямована на посилення європейської інтеграції України до світового освітнього та наукового простору. Більшість прав освітян в Україні на академічну мобільність закріплені на законодавчому та нормативному рівні. Новий формат Програми Еразмус+ сприятиме залученню фахівців з України у процес академічної мобільності Європи. Президентом НАУКМА відзначено великий вплив проектів програм ЄС, зокрема, Еразмус +, на розвиток університетів, в т.ч. і економічної науки [4]. Його повільність пов'язана з обмеженістю фінансових ресурсів українських закладів освіти, але участь у спільних і структурних проектах із закладами ЄС надасть нових імпульсів у забезпеченні інноваційної складової розвитку економічної науки.

Список використаних джерел

1. Академічна мобільність як фактор інтеграції України у світовий науково-освітній простір: Аналітична записка / Національний інститут стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1421/>

2. Внукова Н. М. "ЕРАЗМУС+" - інтеграційна європейська програма академічної мобільності/Н. М. Внукова // Безпекове інноваційне суспільство: взаємодія у сфері правової освіти та правового виховання. -Харків: Право, 2016.- С.31-35.

3. Еразмус+ КА2 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://erasmusplus.org.ua/erasmus/ka2-proekty-spivpratsi.html>

4. Оновлено матеріали семінару для переможців конкурсу проектів з розвитку потенціалу вищої освіти (16.11.2016) [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://erasmusplus.org.ua/novyny/1418-seminar-dlia-peremozhitsiv-konkursu-proektiv-z-rozvytku-potentsialu-vyshchoi-osvity.html>

5. Про вищу освіту: Закон України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print1452952512828920>

6. Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність: Постанова КМУ від 12 серпня 2015 року № 579 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=248409199>

7. Програма Європейського Союзу «Еразмус+» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://erasmusplus.org.ua/novyny/238-do-uvahy-predstavnykiv-mistsevykh-rehionalnykh-i-natsionalnykh-orhaniv-vlady-potentsiinykh-uchasnykiv-prohramy-erazmus.html>

8. Эразмус: Википедия [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%AD%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BC%D1%83%D1%81>

9. Startuj z nami! Rozpoczynamy rekrutację na studia za granicą w ramach programu ERASMUS+ (rok akademicki 2017/2018) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pwste.edu.pl/2017/04/21/startuj-z-nami-rozpoczynamy-rekrutacje-na-studia-za-granica-w-ramach-programu-erasmus-rok-akademicki-20172018/>.

теор
міст
їхнь
дер
мак
рівн
черт

заде
Укр
фор
кош
(ПЦ
пере
потс
пла
галу
яки
пері
мож
здій
маю
ресу

груп
розв
сере
потс

ЗМІСТ

Секція 1. Економічна наука: питання реформ, росту і розвитку

- Рейман Кшиштоф, Пукала Ришард, Внукова Наталія**
ЕРАЗМУС + У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ 3
- Азізова К.М., Ус Ю.В.** ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ
УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО МЕТОДУ ЯК
ІНСТРУМЕНТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБАЛАНСОВАННОСТІ
ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ 7
- Алєйнікова Н.М.** АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО В СИСТЕМІ
ФОРМУВАННЯ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 11
- Алексєєв І.В., Мазур А.В.** СТАЛИЙ РОЗВИТОК:
ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БАНКІВ І ПІДПРИЄМСТВ 15
- Ачкасова О. В.** КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ 19
- Бачо Р.Й.** ОЦІНКА МЕЖ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ РИНКІВ
НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ 23
- Біляєва В. Ю.** ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ
ФІНАНСОВОГО ІНЖИНІРИНГУ В ЕКОНОМІЧНІЙ ТА
ФІНАНСОВІЙ СФЕРАХ 26
- Васильєв О.В., Німкович А.І.** МАТЕРІАЛЬНІ ПРАВА
АКЦІОНЕРІВ ТА ЇХ ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ 30
- Волковська Я. В.** НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ
УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ 33
- Гавкалова Н.Л., Мосумова Айнура Кярам кизи**
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ 36
- Гагарінов О.В.** ПРОБЛЕМА ТРАНСФОРМАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНИХ
ПІДПРИЄМСТВ У СТАН СИСТЕМНО ДОСКОНАЛИХ БІЗНЕС-
ОРГАНІЗАЦІЙ 39
- Герасимов О.К.** ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 43
- Гринько П.О.** ЗМІСТОВНЕ НАПОВНЕННЯ ДІАГНОСТИКИ
ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 47
- Гришина В.В.** ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-
КОМУНІКАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЙОГО МІСЦЕ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ
НАУЦІ 50